

Bagna i miasta?

Piotr Panek

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska/Centrum
Ochrony Mokradeł/Polskie Towarzystwo
Hydrobiologiczne

Bagna
i
miasta

— czy w mieście jest miejsce
dla przyrody bagien? —

Co to jest bagno, a
co mokradło?

W ujęciu konwencji
ramsarskiej
mokradła to oprócz
bagien także
wszystkie wody
śródlądowe i płytką
część wód
morskich

W miastach bagna można znaleźć, ale dużo łatwiej znaleźć inne typy mokradeł

Cywilizacja narodziła się nad mokradłami.

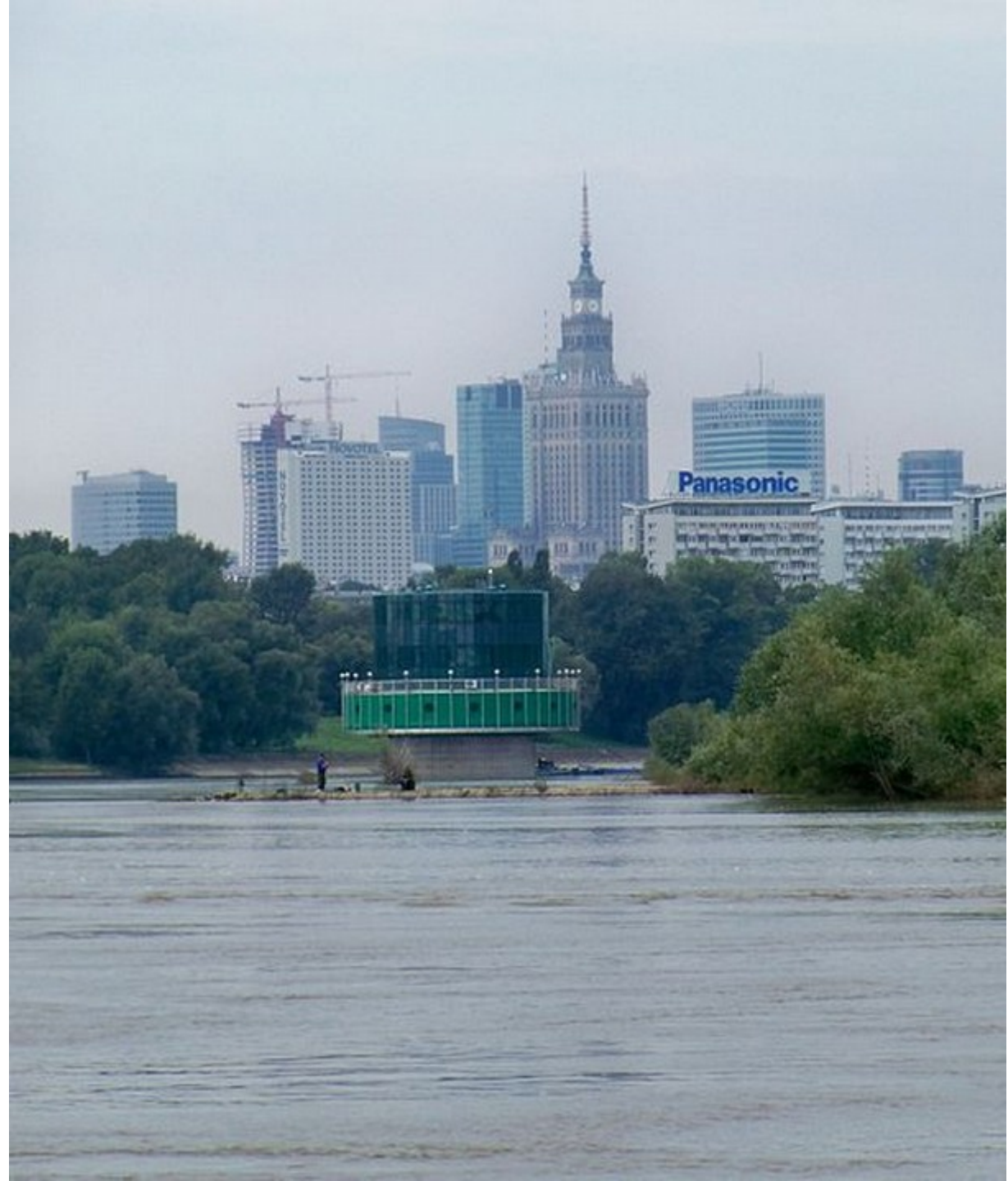
Miasta też: Jerycho, Babilon, Harappa, Memfis, Xi'an, Teotihuacán.

Praktycznie każda europejska stolica leży nad rzeką lub jeziorem.

Table 2.1 Major rivers and lakes of the capitals of the 33 EEA member countries

EEA member countries	Capitals	Rivers and lakes
Austria	Vienna	River Danube, River Wienfluss, River Liesing
Belgium	Brussels	River Zenne
Bulgaria	Sofia	A number of rivers cross the city, including the Vladayska and the Perlovska
Croatia	Zagreb	River Sava, Jarun lake
Cyprus	Nicosia	River Pedieos
Czech Republic	Prague	River Vltava
Denmark	Copenhagen	Lakes Sortedam, Peblinge and Sankt Jorgens (originally, there was one long stream, which was dammed). Ladegårdsåen
Estonia	Tallinn	Lake Ülemiste, Lake Harku, River Pirita
Finland	Helsinki	River Vantaa
France	Paris	River Seine, Lake Daumesnil
Germany	Berlin	River Spree, River Havel, several lakes (Tegeler See, Großer Wannensee, Großer Müggelsee)
Greece	Athens	Historical rivers are the Cephissus river, the Ilisos and the Eridanos stream
Hungary	Budapest	River Danube
Iceland	Reykjavík	River Elliðaár, Lake Elliðavatn, Lake Langavatn, River Korpa, River Leirvogsa
Ireland	Dublin	River Liffey, River Tolka, River Dodder
Italy	Rome	River Tiber
Latvia	Riga	River Daugava
Liechtenstein	Vaduz	-
Lithuania	Vilnius	River Vilnia, River Neris, numerous lakes
Luxembourg	Luxembourg	River Alzette, River Pétrusse
Malta	Valletta	-
Netherlands	Amsterdam	River Amstel, River and Lake IJ
Norway	Oslo	River Alna, River Akerselva, Lake Maridalsvannet, Lake Østensjøvannet, many smaller lakes
Poland	Warsaw	River Vistula, several lakes, e.g. Czerniaków lake, the lakes in the Łazienki and Wilanów parks, Kamionek lake
Portugal	Lisbon	River Tagus
Romania	Bucharest	River Dâmbovița, River Colentina, numerous lakes e.g. Lake Herăstrău, Lake Floreasca, Lake Tei, Lake Colentina
Slovakia	Bratislava	River Danube, River Morava, several lakes
Slovenia	Ljubljana	Rivers Ljubljanica, Sava, Gradaščica, Mali Graben, Iška and Ižica
Spain	Madrid	River Manzanares
Sweden	Stockholm	Lake Mälaren, River Norrström
Switzerland	Bern	River Aare
Turkey	Ankara	River Ankara
United Kingdom	London	River Thames, St James's Park lake, Serpentine

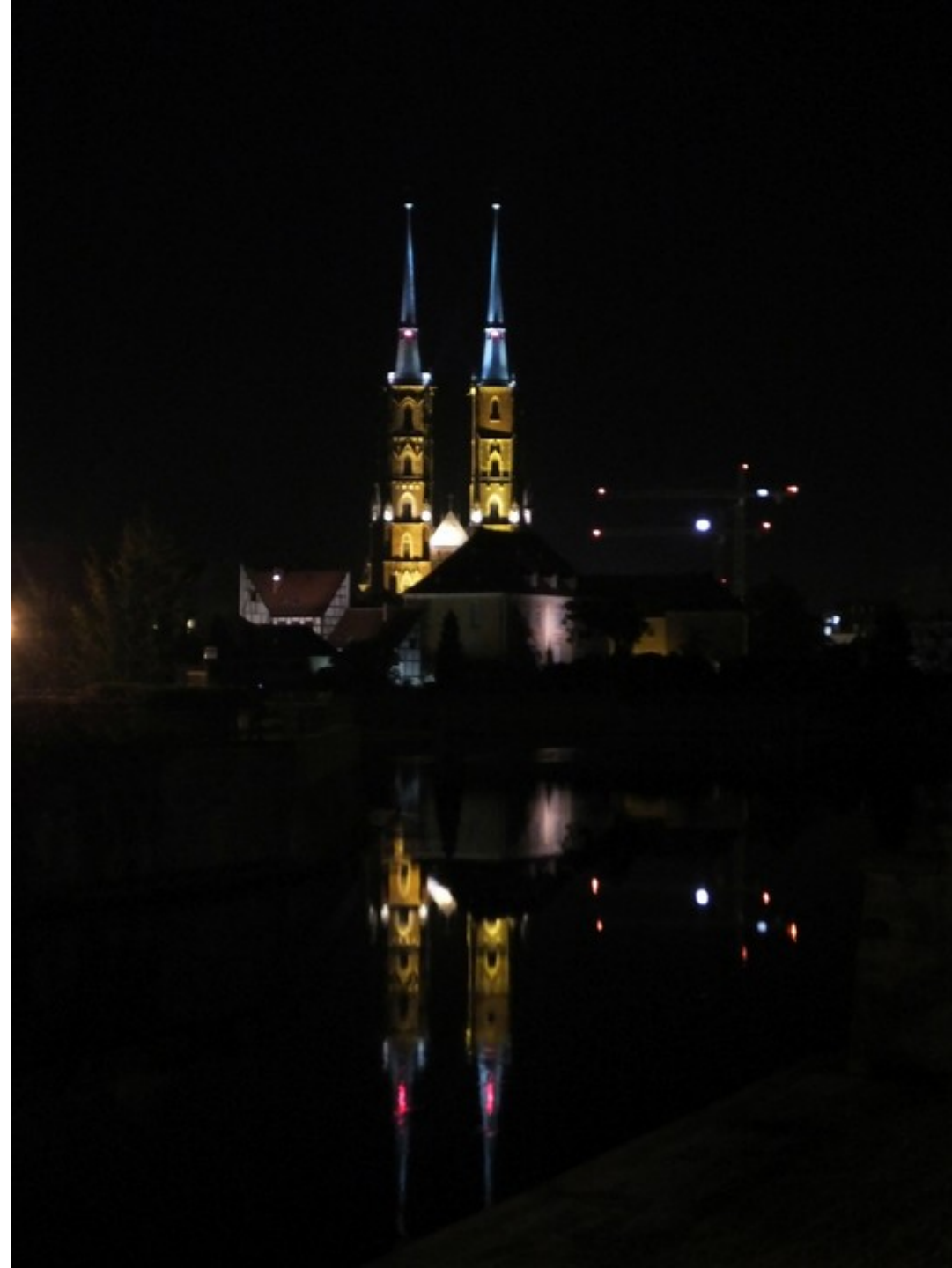
Obecnie 72,4 %
mieszkańców Unii
Europejskiej żyje w
miastach lub na
przedmieściach

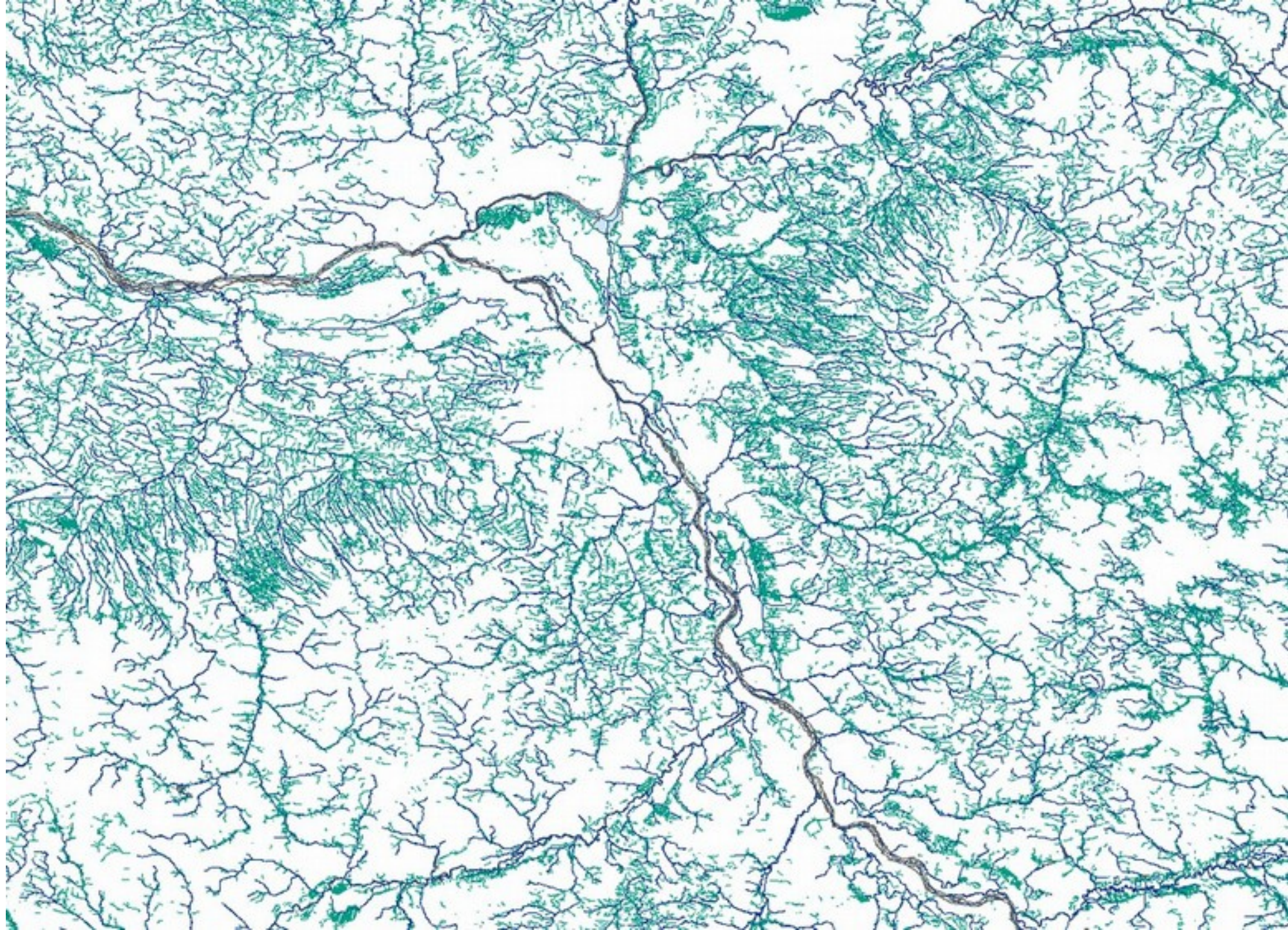
Dlaczego miasta lokowano nad rzekami i jeziorami?

Tradycyjne usługi ekosystemowe:

- źródło pożywienia
- źródło wody pitnej
- transport
- energia (młyny, folusze)
- źródło wody dla przemysłu
- odbiór odpadów
- bariera obronna
- źródło wody dla celów religijnych.

Miasta i
mokradła –
związki
nierozrwalne,
ale i niełatwe

Wpływ miast na wody:

- zmiany ilościowe
- zanieczyszczenie
- przekształcenia morfologiczne
- wpływ na siedlisko dla organizmów
- usuwanie roślinności nadbrzeżnej
- wprowadzanie gatunków inwazyjnych

Wody odbierają odpady (śmieci i ścieki) i się samooczyszczają.

Do czasu.

Zabudowa
nad rzeką
niesie wiele
korzyści, ale
też duże
ryzyko.

Zabudowa nad rzeką niesie wiele korzyści, ale też duże ryzyko.

Miasta i
mokradła –
związki
nierozrwalne,
ale i niełatwe.

Lepszy związek
na odległość?

Do lat 70. XX w. sytuacja mokradeł miejskich stale się pogarszała. Od tego czasu jednak w niektórych przypadkach zaczęła się poprawiać.

W kulturze popularnej symbolem poprawy sytuacji wód stała się Tamiza

Poprawa jakości wód
pozwała na odślonięcie
zakrytych wcześniej potoków
miejskich (przykład:
Hovinbekken w Oslo)

Poprawa jakości wód pozwala na odślonięcie zakrytych wcześniej potoków miejskich (przykład: Hovinbekken w Oslo)

Choć z oczywistych
względów, słowo
„renaturyzacja” w
wielu przypadkach
jest na wyrost
(Deininghauser
Bach)

Usługa
ekosystemowa
„dostarczanie
żywności”
raczej nie
powróci, ale
wraz z
rozwojem
społecznym
pojawiła się
nowa –
„rekreacja”

Miasto ma swoje prawa i ciężko oczekiwać zupełnej renaturyzacji, jednak pewne wspólne cele da się uzyskać

Często nie
wymaga to
wielu zmian
strukturalnych...

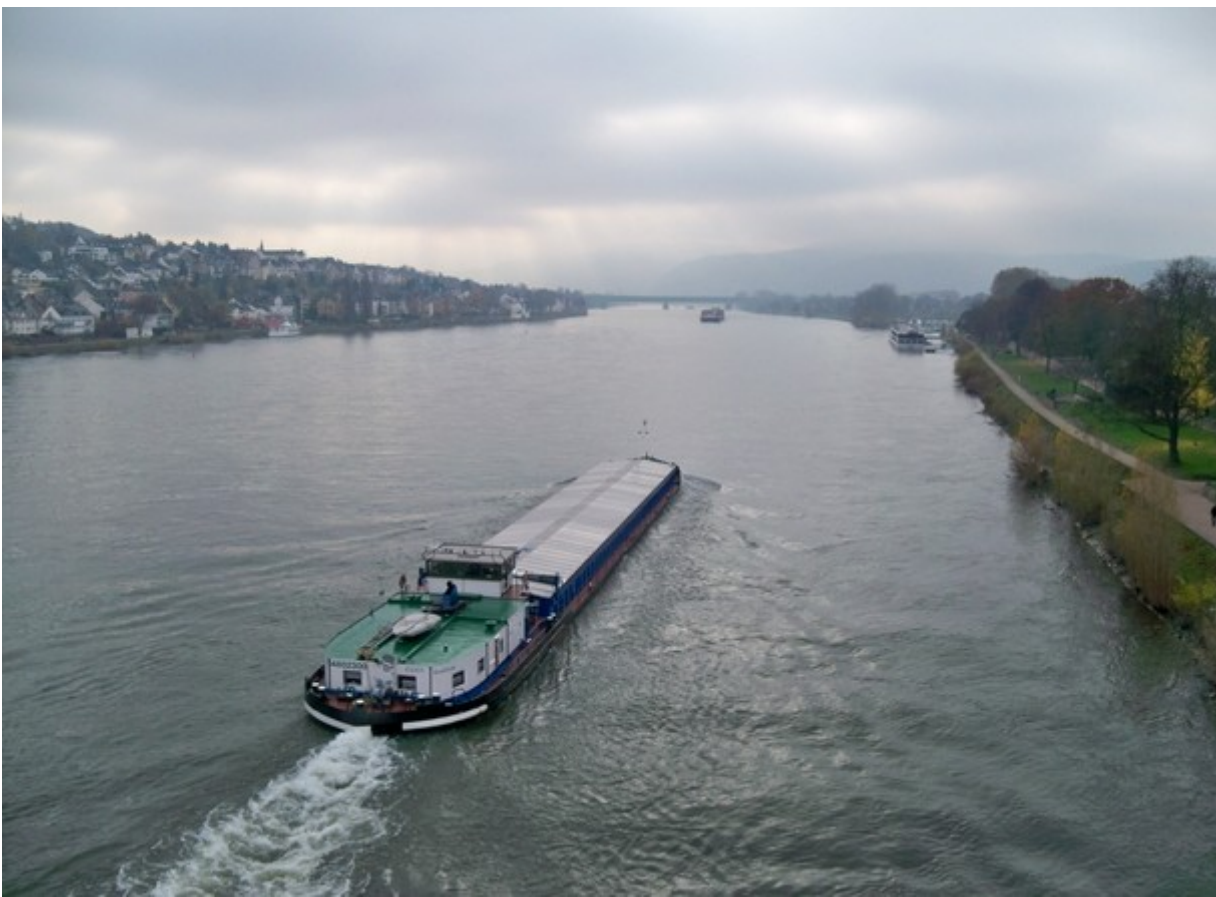
...a po prostu
zmiany podejścia

Rekreacja i turystyka mogą wykorzystywać tradycję albo coś zupełnie nowego (przykład jezioro Phoenix w Dortmundzie na miejscu huty)

Konflikt interesów jednak pozostaje

Jest dużo lepiej niż było ćwierć wieku temu, ale wciąż pozostaje kwestia kanalizacji burzowej czy wtórnego zanieczyszczenia uwalnianego z osadów, a także zanieczyszczeń, z którymi nie radzą sobie oczyszczalnie

Współczesne
miasto jednak
może
przynajmniej
częściowo
zaspokoić
nową potrzebę
– kontaktu z
przyrodą

I jest też domem
nie tylko dla ludzi

Dziękuję za uwagę
(zdjęcia: Piotr Panek)